

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoë 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

MONITORING I IZVJEŠTAVANJE O KORUPCIJI U OBLASTI ZDRAVSTVA

Monitoring primjene antikorupcionih propisa u zdravstvenim ustanovama

Korupcija je duboko ukorijenjen problem u našem društvu, a možemo reći da je zdravstvo jedna od oblasti gdje je najrasprostranjenija. Naša prethodna istraživanja su pokazala da percepcija pacijenata kao i zdravstvenih radnika uveliko doprinosi stvaranju povoljnog tla za korupciju. Pored toga, u okviru projekta „Monitoring i izvještavanje o korupciji u oblasti zdravstva“ sprovedeno je istraživanje sa ciljem otkrivanja koliko je razvijen sistem za prijavu korupcije u zdravstvenim ustanovama širom BiH, te provjeriti u kojoj mjeri postojanje, odnosno ne postojanje određenih propisa doprinosi korupciji u zdravstvu.

„Srpski omladinski savez“ je lider ACCOUNT Monitoring tima u sektoru zdravstva. Cjelokupan monitoring tim pored „Srpskog omladinskog saveza“ sačinjavaju i: „Stop mobbing“ (Trebinje), Justicia (Srebrenik), CROA – „Centar za razvoj omladinskog aktivizma“ (Sarajevo), CRCDD – „Centar za razvoj civilnog društva“ (Doboj).

Uzorak

Istraživanjem je obuhvaćeno 77 zdravstvenih ustanova širom cijele Bosne i Hercegovine.

Rezultati istraživanja

- 1) Od ukupnog broja zdravstvenih ustanova uključenih u istraživanje, 78% ustanova ima sistem za prijavu korupcije, dok 22% nema nikakav sistem za prijavu korupcije.
- 2) U zdravstvenim ustanovama od sistema za prijavu korupcije najzastupljeniji je obrazac za prijavu korupcije. Pored toga, Domovi zdravlja navode da je sanduče za prijavu korupcije takođe jedan od najčešćih sistema putem kojeg pacijenti mogu prijaviti korupciju (na grafikonu sanduče uvršteno pod „drugo“). Takođe se još navodi da pacijenti prijavu mogu izvršiti i pismenim putem direktoru ustanove, upisom u knjigu žalbe itd.

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoje 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

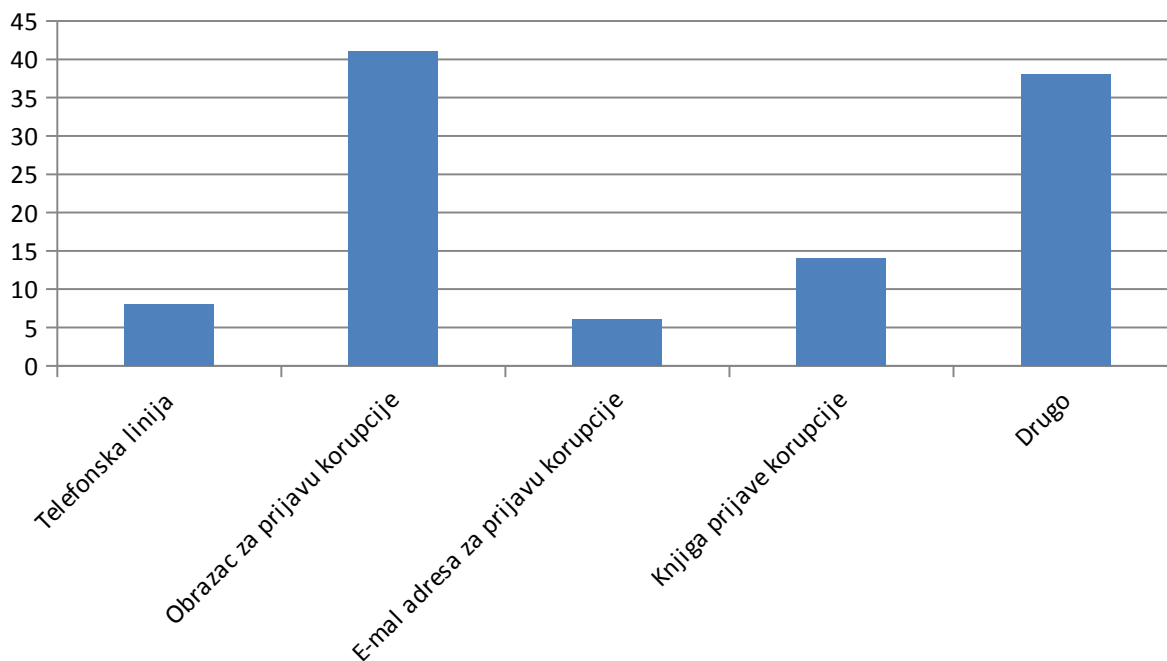
Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

- 3) Dobijeni odgovori od strane ispitanih ustanova pokazuju da nije registrovana niti jedna prijava korupcije tokom 2016. godine i u prvoj polovini 2017. godine.
- 4) 90% ispitanih ustanova ima Etički kodeks, dok 10% ustanova nema isti.
- 5) 61% ispitanih ustanova ima Plan borbe protiv korupcije, 39% ustanova nema.
- 6) 38% ustanova navodi da imaju Tim za borbu protiv korupcije, dok 62% ustanova navodi na nemaju Tim.
- 7) Plan integriteta ima 35% ustanova, dok 65% nema. Važno je napomenuti, kako navode u svojim odgovorima, da je Plan integriteta u izradi u velikom broju ustanova.
- 8) 13% ustanova navodi da imaju kontakt osobu za saradnju sa Timom za borbu protiv korupcije koju je imenovala Vlada RS/FBIH/BD/kantona, dok 87% nema imenovanu kontakt osobu.
- 9) Plan i program obuke zaposlenih o borbi protiv korupcije postoji u 12% ustanova obuhvaćenih istraživanjem, dok 88% nema isti.
- 10) U 42% ustanova postoji praksa nagrađivanja/stimulacije zaposlenih, dok u 58% ustanova ta praksa ne postoji.

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoë 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

- 11) Pravilnik o stimulaciji i nagrađivanju/zaposlenih ima 35% ustanova, a 65% ustanova nema taj Pravilnik.
- 12) Pravilnik o disciplinskom sankcionisanju zaposlenih ima 58% ustanova, dok 42% nema.
- 13) Ukupan broj disciplinski sankcionisanih zaposlenika u ustanovama obuhvaćenim istraživanjem je 18, za period 2016. godine i u prvoj polovini 2017. godine.
- 14) Godišnji plan javnih nabavki ima 95% ustanova, dok 5% nema.
- 15) Pravilnik o radu komisije za javne nabavke ima 88% ustanova, dok 12% nema.
- 16) Pravilnik o postupku direktnog sporazuma za javne nabavke ima 86%, a 14% navodi da nema.

Zaključak

Nije mnogo razvijen sistem za prijavu korupcije. Na osnovu ovog istraživanja možemo zaključiti da i one mogućnosti koje stoje na raspolaganju pacijentima za prijavu korupcije u zdravstvenim ustanovama, nisu dovoljno iskorištene. Ovo govori i brojka 0, odnosno činjenica da nije registrovana niti jedna prijava korupcije u periodu jedne godine i šest mjeseci. Očigledno je niska svijest građana o prednostima prijave korupcije i sama njihova percepcija o istoj, veliki problem koji ostavlja prostor za korupciju. Mnogo anti-korupcionih propisa je u izradi, odnosno uopšte ne postoje u zdravstvenim ustanovama, a koji bi doprinijeli poboljšanju stanja korupcije u ovoj oblasti.

Anketiranje zdravstvenog osoblja

Da je korupcija u oblasti zdravstva duboko ukorijenjen problem pokazala su mnoga istraživanja, naročito ona koja se odnose na percepciju pacijenata o korupciji u ovoj oblasti. No kakva je percepcija zdravstvenih radnika o korupciji i koliko samo mišljenje zdravstvenih radnika doprinosi stvaranju prostora za korupciju, pokazali su rezultati istraživanja koje je sprovedeno u okviru projekta Antikorupcijska mreža u BiH – ACCOUNT.

„Srpski omladinski savez“ je lider ACCOUNT Monitoring tima u sektoru zdravstva. Cjelokupan monitoring tim pored „Srpskog omladinskog saveza“ sačinjavaju i: „Stop mobbing“ (Trebinje), Justicia (Srebrenik), CROA – „Centar za razvoj omladinskog aktivizma“ (Sarajevo), CRCO – „Centar za razvoj civilnog društva“ (Doboj).

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoë 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

Uzorak

Istraživanjem je obuhvaćeno 100 zdravstvenih radnika sa područja Brčko distrikta, Srebrenika i okoline, Doboja i okoline, Sarajeva i okoline, kao i Trebinja i okoline. Od ukupnog broja ispitanih 71% su zdravstveni radnici primarnog nivoa zdravstvene zaštite, dok je 29% sekundarnog nivoa zdravstvene zaštite. 31% ispitanih su doktori porodične medicine, 41% specijaliste, a 28% ispitanih su medicinski tehničari.

Rezultati istraživanja

1. Da li su doktori i drugo zdravstveno osoblje adekvatno plaćeni za svoj rad?

- a) ne 80%
- b) da 3%
- c) da i ne 17%
- d) ne zna /

2. Da li mislite da bi javna objava imena ljekara/zdravstvenog radnika koji traži/prima mito imalo uticaj na smanjenje korupcije?

- a) ne 39%
- b) da 40%
- c) da i ne 16%
- d) ne zna 5%

3. Na pitanje “Da li mislite da bi javna objava imena ljekara/zdravstvenog radnika koji traži/prima mito pozitivno uticalo na jačanje integriteta cijele zdravstvene struke?“, zdravstveni radnici su odgovorili na sljedeći način:

- a) da 30%
- b) ne 27%
- c) djelimično 26%
- d) ne znam 17%

4. Zdravstveni radnici su se na sljedeći način izjasnili o uzrocima nastajanja korupcije u zdravstvu:

- a) niska primanja zdravstvenih radnika 53%
- b) zakonski i podzakonski akti omogućavaju korupciju 12%
- c) nepostojanje volje za borbu protiv korupcije 49%
- d) manjak profesionalnog integriteta zdravstvenih radnika 35%

5. Na pitanje “Da li smatrate da sistem zakazivanja pregleda pacijenata stvara uslove za pojavu korupcije?“, ispitanici su se izjasnili na sljedeći način:

- a) ne 34%
- b) da 30%
- c) da i ne 34%
- d) ne zna 2%

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoë 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

6. Smatrate li da bi uvođenje adekvatnih mehanizama finansijske motivacije zaposlenih u zdravstvu na bazi rezultata rada imalo uticaja na smanjenje korupcije?

- a) ne 5%
- b) da 75%
- c) da i ne 16%
- d) ne zna 4%

7. Na pitanje “Da li imate saznanja da ljekari zaposleni u Vašoj zdravstvenoj ustanovi pružaju usluge i u privatnim zdravstvenim ustanovama?”, ispitanici su se izjasnili na sljedeći način:

- a) da 48%
- b) ne 32%
- c) ne znam 20%

8. Na pitanje “Da li imate saznanja da ljekari zaposleni u Vašoj zdravstvenoj ustanovi u određenim okolnostima (hitnost dijagnoze, duge liste čekanja na pregled, kvar dijagnostičkih aparata i slično) upućuju pacijente u privatne zdravstvene ustanove?” ispitanici su se izjasnili na sljedeći način:

- a) da 42%
- b) ne 26%
- c) ne znam 32%

9. Ukoliko biste bili u mogućnosti, da li biste radili u dvojnoj praksi (privatnoj i javnoj zdravstvenoj ustanovi)?

- a) da 50%
- b) ne 27%
- c) ne znam 23%

Zaključci

Veliki broj zdravstvenih radnika smatra da nisu adekvatno plaćeni za svoj rad, što nam samim tim pokazuje da ovo nezadovoljstvo može biti uzrok toliko rasprostranjene korupcije u oblasti zdravstva. Ovo nam potvrđuje i broj ispitanih (njih 53%) koji su se izjasnili da su niska primanja zdravstvenih radnika glavni uzroci korupcije u zdravstvu, a nakon toga i nepostojanje volje za borbu protiv korupcije, kao takođe jedan od najvažnijih faktora.

Da su, po mišljenju zdravstvenih radnika, njihova niska primanja jedan od najvećih uzročnika korupcije, potvrđuje i brojka od 75% ispitanika koji smatraju da bi uvođenje adekvatnih mehanizama finansijske motivacije zaposlenih u zdravstvu na bazi rezultata rada imalo uticaja na smanjenje korupcije.

Nezadovoljstvo zdravstvenih radnika se pokazuje i u brojci od 50% ispitanih koji su se izjasnili da bi radili u dvojnoj praksi, ukoliko bi imali mogućnosti.

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoje 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

Anex

Lista ustanova koje su dostavile odgovore, na osnovu kojih je izvršena analiza:

1. Dom zdravlja Banja Luka
2. Dom zdravlja Berkovići
3. Dom zdravlja Bijeljina
4. Dom zdravlja Bileća
5. Dom zdravlja Bratunac
6. Dom zdravlja Brod
7. Dom zdravlja Čajniče
8. Dom zdravlja Čelinac
9. Dom zdravlja Derвента
10. Dom zdravlja Doboj
11. Dom zdravlja Foča
12. Dom zdravlja Gacko
13. Dom zdravlja Gradiška
14. Dom zdravlja Han Pijesak
15. Dom zdravlja Grad Istočno Sarajevo
16. Dom zdravlja Istočni Drvar
17. Dom zdravlja Kalinovik
18. Dom zdravlja Kneževo
19. Dom zdravlja Kostajnica
20. Dom zdravlja Kotor Varoš
21. Dom zdravlja Kozarska Dubica
22. Dom zdravlja Krupa na Uni
23. Dom zdravlja Ljubinje
24. Dom zdravlja Laktaši
25. Dom zdravlja Milići
26. Dom zdravlja Trebinje
27. Dom zdravlja Nevesinje
28. Dom zdravlja Drvar
29. Dom zdravlja Tomislavgrad
30. Dom zdravlja Glamoč
31. Dom zdravlja Kupres
32. Dom zdravlja Livno
33. Dom zdravlja Kantona Sarajevo
34. Dom zdravlja Zenica
35. Dom zdravlja Zavidovići
36. Dom zdravlja Kakanj
37. Dom zdravlja Vareš
38. Dom zdravlja Sanski Most
39. Dom zdravlja Doboj Istok
40. Dom zdravlja Gračanica
41. Dom zdravlja Sapna

Српски Омладински Савез

Аугуста Шеное 3, 76100 Брчко Дистрикт БиХ

Srpski Omladinski Savez

Augusta Šenoë 3, 76100 Brčko Distrikt BiH

Tel: +387(0) 65 621 617

Tel: +387(0) 49 213 213

e-mail:

srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com

sos_bc@ymail.com

42. Dom zdravlja Srebrenik
43. Dom zdravlja Teočak
44. Dom zdravlja Živinice
45. Dom zdravlja Goražde
46. Dom zdravlja Prača-Pale
47. Dom zdravlja Rama
48. Zdravstveni centar Brčko distrikt
49. Dom zdravlja Mrkonjić Grad
50. Dom zdravlja Novo Goražde
51. Dom zdravlja Pale
52. Dom zdravlja Petrovac – Drinić
53. Dom zdravlja Petrovo
54. Dom zdravlja Prijedor
55. Dom zdravlja Prnjavor
56. Dom zdravlja Ribnik
57. Dom zdravlja Rogatica
58. Dom zdravlja Rudo
59. Dom zdravlja Sokolac
60. Dom zdravlja Srbac
61. Dom zdravlja Srebrenica
62. Dom zdravlja Šamac
63. Dom zdravlja Šekovići
64. Dom zdravlja Zvornik
65. Dom zdravlja Višegrad
66. Dom zdravlja Teslić
67. Dom zdravlja Modriča
68. Dom zdravlja Novi Grad
69. Ministarstvo zdravstva SBK
70. Ministarstvo zdravstva HNK
71. Zavod zdravstvenog osiguranja Federacije BiH
72. Ministarstvo zdravstva SBK
73. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona
74. Zavod za javno zdravstvo USK
75. Zavod zdravstvenog osiguranja Federacije BiH
76. Ministarstvo zdravstva HNK
77. Zavod za javno zdravstvo BPK

Decembar 2017, Srpski omladinski savez Brčko, srpsklomladinskisavezbrcko@yahoo.com